

Rådet for psykisk helse

Postadresse: Postboks 817 Sentrum, 0104 Oslo

Besøksadresse: Grensen 13, 0159 Oslo

Tlf 23 10 38 80

post@psykiskhelse.no

Bank: 1609.08.79875

www.psykiskhelse.no

Org.nr. 971524499

e.no

9

Sykehusutvalget

25.04.22

Innspill til sykehusutvalget

Rådet for psykisk helse er glade for å få anledning til å gi innspill til det viktige arbeid som «Sykehusutvalget» står foran.

Innledningsvis vil vi understreke at vårt engasjement i utgangspunktet er knyttet til å arbeide for styrking av tjenestetilbud, pasientrettigheter og brukerinnflytelse innen psykisk helsevern. Forebygging og avstigmatisering av psykiske lidelser er også viktige fokus fra vår side. Vi har dermed begrenset fokus på vurdering av ulike styringsmodeller knyttet til offentlige velferdstjenester. Imidlertid vil mange av våre 31 medlemsorganisasjoner ha egne vurderinger av styringsmodellen for spesialisthelsetjenesten.

Vi observerer både positive og negative sider ved hvordan helseforetakene ivaretar pasienter og pårørende innen psykisk helsevern. Det er imidlertid krevende for oss å vurdere i hvilken grad forhold kan knyttes til faktorer som:

- Ressursknapphet
- Politiske beslutninger
- Kompetanse og holdninger blant ledere i helseforetakene, eller
- Overordnet styringsmodell og -mekanismer.

En overordnet betraktning fra Rådet for psykisk helse er at helseforetaksmodellen sett fra utsiden framstår noe komplisert og uoversiktlig med mange hierarkiske nivåer. Det oppleves mer krevende å orientere seg om hvilket ansvar og fullmakter som ligger til ulike ledelsesnivåer i helseforetakene enn i kommunene. Særlig gjelder dette avgrensningen mellom hva som besluttes av Stortinget og statsråden og styrer/ansatte ledere. Vi etterlyser en tydeliggjøring av fordeling av ansvar og myndighet mellom folkevalgt nivå, styrer og administrative ledere.

Helseforetakene har vist relativt god evne til å utvikle og forbedre tjenester innen psykisk helsevern på mange måter. Det er vårt inntrykk at tjenestetilbudet innen spesialisthelsetjenesten framstår noe mer likeverdig for pasienter uavhengig av bosted enn det som er tilfelle i kommunesektoren.

Rådet for psykisk helse har over mange år opplevd frustrasjon og skuffelse over at helseforetakenes oppfølging av politiske styringssignaler og pålegg konsekvent har sviktet gjennom en årrekke når det gjelder prioritering av psykisk helsevern. I henhold til den såkalte “gylne regel” har helseforetakene gjennom Oppdragsdokumentet fra HOD vært pålagt å sikre at kapasiteten innen psykisk helsevern skal vokse sterkere enn somatiske tjenester. Oppfølgingen av “den gylne regel” har sviktet nokså konsekvent fra helseforetakenes side. Vi håper Sykehusutvalget vil vurdere konkrete tiltak for å styrke den politiske styringen av spesialisthelsetjenesten.

Rådet for psykisk helse vil peke på at en vesentlig forklaring på manglende prioritering av psykisk helsevern kan knyttes til finansieringssystemet for spesialisthelsetjenesten. Innsatsstyrt finansiering av somatiske tjenester gir veldig kraftfullt incentiv for å prioritere denne del av tjenestetilbudet i helseforetakene. Vi vil be om at Sykehusutvalget vurderer å foreslå at den innsatsbaserte andel av finansiering av somatikken blir redusert, slik at finansieringssystemet ikke framstår skjevfordelende til skade for pasienter med psykiske lidelser.

Rådet for psykisk helse mener videre at politiske føringer om å prioritere psykisk helsevern ville kunne ivaretas bedre dersom bevilgninger i større grad ble øremerket. Erfaring fra “Opptappingsplanen” for psykisk helse var at øremerking av midler fungerte svært effektivt.

Vennlig hilsen
Rådet for psykisk helse

Tove Gundersen
Generalsekretær